

Namnårsdsgruppens rekommendationer för myndighetsnamn i Sverige

Det är viktigt att myndighetsnamn är informativa, begripliga och språkligt hanterbara – och att de är utformade på ett likartat sätt. Med myndighetsnamn avses här namn som används på och inom myndigheter, kommuner, landsting och andra offentliga organ. Namnbruket för offentliga organ har i Sverige varit relativt brokigt, delvis för att rekommendationer i namnutformning saknats. Därför presenterar Namnårsdsgruppen nedan några punkter som kan tjäna som vägledning.

- Kom ihåg att ett begripligt språk hör till språklagens (SFS 2009:600) krav på god service inom förvaltningen. Till ett begripligt språk hör även namn. Ett bra myndighetsnamn är enkelt att komma ihåg, förstå, skriva och uttala.
- Grunda varje namnförslag på goda språkliga argument. Man bör eftersträva att expertis på språk och namn anlitas när namn planeras. Namnårsdsgruppen kan bistå.
- Namnet bör vara genomskådligt, dvs. i möjligaste mån avspegla myndighetens huvudsakliga verksamhet, men behöver inte täcka allt.

Exempel:

Myndigheter som inte har tillsyn eller kontroll som sin huvuduppgift bör inte benämnas *inspektion*.

Detta förutsätter en beskrivning av de olika namnelement som förekommer i myndighetsnamn och en vald indelning i olika typer. Jämför dagens indelning i t.ex. enrådighetsmyndighet, styrelsemyndighet och nämndmyndighet; förvaltningsmyndigheter, regering och domstolar och andra benämningar som kunskapsmyndigheter, statliga ämbetsverk etc.

- Jämför med andra myndighetsnamn och överväg om paralleller kan göras. Undvik dock att återanvända existerande namnformer eller att skapa konkurrerande namnformer.

Exempel:

En ny myndighet som har tillsyn eller kontroll som sin huvuduppgift skulle lämpligen kunna kallas *Inspektionen för x* eller *X-inspektionen*.

- Undvik fantasinamn, eufemismer (förskönande namn), ordlekar och andra namn som riskerar att bli svårbegripliga eller störande för vissa. Någon form av signal om att det handlar om en myndighet bör ingå i namnet (t.ex. *-myndigheten*, *-verket*, *-styrelsen*, *--inspektionen*).

Exempel:

Migrationsverket hellre än till exempel *Välkomstservice*.

- Överväg om en kortform av namnet behövs. Sådana kortformer kan fungera som fullödiga namn, men de bör planeras så att det av dem direkt framgår vilken den längre formen är. Samtidigt bör de inte ge upphov till missförstånd.

Exempel:

Myndigheten för X-analys omtalas ofta som *X-analys* vilket ställer krav på versal så att namnkaraktären framgår i exempel som ”Vi arbetar med X-analys.”

Exempel:

Verva för Verket för förvaltningsutveckling var inte genomskådligt.

En kortform bör inte vara myndighetens enda namnform. Ange tydligt hur en eventuell kortform ska användas i olika typer av myndighetskommunikation.

- Överlag bör man vara försiktig med användning av förkortningar av myndighetsnamnet. En förkortning bör inte vara myndighetens enda namnform. Ange tydligt hur en eventuell förkortning ska användas i olika typer av myndighetskommunikation. Förkortningar av namnet bör baseras på det svenska namnet – och behållas i text på annat språk. Det är alltså inte tillrådligt att skapa en förkortning baserad på namnet på ett annat språk.
- Se till att namnet lämpar sig för dem som behöver namnen och som berörs av myndighetens verksamhet. Prioritera således medborgarkontakten framför det marknadsföringsmässigt mest säljande i valet av namn.
- Val av namn bör inte påverkas av grafiska (exempelvis logotyper och annan gestalttext) eller tekniska (exempelvis domännamn och e-postadresser) aspekter utan följa gängse skrivregler för namn, till exempel användning av stora och små bokstäver.

Kommentar:

Dessa regler finns beskrivna i t.ex. *Svenska skrivregler* (Språkrådet och Liber 2008), *Myndigheternas skrivregler* (Språkrådet och Fritzes 2014), *Skrivregler för svenska och engelska från TNC* (TNC 100, 2004).

- Tänk även på uttalet vid val av namn: namnet ska vara lätt att säga och bör inte i uttalet kunna förväxlas med något annat namn. Detta blir särskilt viktigt vid kortformer och förkortningar.

Exempel:

Vissa förkortningar kan uttalas både bokstav för bokstav och som ett ord, t.ex. *EVO* /e-ve-o:/ eller /e:vo/.

- Kom ihåg att huvudspråket i Sverige enligt språklagen är svenska. Myndigheter ska därför ha ett namn på svenska (vilket naturligtvis inte utesluter namn på andra språk). Detta gäller i princip även namn på avdelningar och enheter.
- Överväg om ytterligare förtydligande nationalitetsangivelse – av typen *Statens, Sveriges, Nationella ...* – behövs (förutom svenska språket), inte minst vid översättningar, till exempel om ett namn sammanfaller med ett namn i ett annat land.

Rekommendationer:

se Utrikes namnbok

Exempel:

I form av en fast del av namnet: *Swedish Patent and Registration Office* (*Patent- och registreringsverket, PRV*). I form av ett tillfälligt förklarande tillägg: *Språkrådet i Norge, Språkrådet i Sverige*.

- Myndigheter kan behöva ett namn på andra språk, exempelvis för målgrupper med bristande svensk-kunskaper. Då är det viktigt att rådgöra med namnexperter och professionella översättare. Kravet om genomskådlighet bör gälla även namn på andra språk.

Exempel:

Alkoholsortimentsnämnden – Alcoholic Beverages Product Range Board

Namn på andra språk bör endast användas i kommunikation på ifrågavarande språk.

Utländska motsvarigheter till namn på svenska myndigheter finns samlade i *Utrikes namnbok*.

Kommentar:

Även om myndigheten önskar använda det svenska namnet även på andra språk kan det finnas behov av en officiell motsvarighet på andra språk. Risken är annars att det uppstår olika varianter när t.ex. översättare och tolkar omnämner myndigheten på sina målspråk.

- I kontroversiella namnfrågor kan det vara lämpligt att be Namnvårdsgruppen om råd.

Källor

- *Tio goda råd till den som planerar ett namn på en myndighet eller på en producent av offentlig service*, Institutet för de inhemska språken – Finland
<http://www.sprakinstitutet.fi/index.phtml?l=sv&s=4490>
- *Fimea och Stroke Unit – om språken i myndighetsnamn*, Språkbruk 1/2011 av Sirkka Paikkala – Finland
- *Utrikes namnbok*: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/04/11/46/45595cc2.pdf>